

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 20.6.2011
KOM(2011) 363 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Rio+20: na cestě k zelené ekonomice a lepší správě

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Rio+20: na cestě k zelené ekonomice a lepší správě

1. RIO+20: PŘÍLEŽITOST, KTEROU SI SVĚT NEMŮŽE DOVOLIT PROMEŠKAT

V červnu 2012 se budou zraky všech upírat do Rio de Janeira, kde se dvacet let po konání prvního „summitu Země“ budou hlavy států a vlád účastnit Konference Organizace spojených národů o udržitelném rozvoji (United Nations Conference on Sustainable Development¹ – UNCSD) neboli konference Rio+20. Rio+20 bude vycházet z předchozích světových summitů, jimiž jsou Konference Organizace spojených národů o životním prostředí, která se konala ve Stockholmu (1972), Konference o životním prostředí a rozvoji („summit Země“) uspořádaná v Rio de Janeiru (1992) a Světový summit o udržitelném rozvoji, jenž se konal v Johannesburgu (2002). Navazuje rovněž na Summit tisíciletí Organizace spojených národů, který se uskutečnil v roce 2000, a přijaté rozvojové cíle tisíciletí.

Rio+20 nabízí našemu vzájemně na sobě závislému světu jedinečnou příležitost k obnovení politického závazku pro oblast udržitelného rozvoje. Posoudí pokrok, jehož bylo dosaženo v této oblasti, a bude se zabývat nedostatky v provádění a nově vznikajícími problémy. Učiní tak v kontextu dvou vzájemně provázaných témat: „zelená ekonomika v kontextu udržitelného rozvoje a odstranění chudoby“ a „institucionální rámec pro udržitelný rozvoj“.

Rio+20 se může stát začátkem rychlého a zásadního celosvětového přechodu k zelené ekonomice – ekonomice, která podněcuje růst, vytváří pracovní místa a odstraňuje chudobu díky investicím do přírodního kapitálu a ochrany jeho zdrojů, na nichž závisí dlouhodobá existence naší planety. Může rovněž zahájit potřebnou reformu mezinárodní správy v oblasti udržitelného rozvoje.

Evropská komise je rozhodnuta přispět k úspěchu konference Rio+20. Jako základ pro další dialog s institucemi EU, občanskou společností, podniky a zeměmi celého světa toto sdělení stanoví počáteční stanoviska Komise ohledně potenciálních konkrétních výsledků konference Rio+20. Vychází přitom z politik EU pro oblast udržitelného rozvoje, strategie Evropa 2020 a bere rovněž v úvahu výsledky veřejné diskuse zahájené v únoru 2011².

2. HODNOCENÍ VÝVOJE OD ROKU 1992: NEDOSTATKY V PROVÁDĚNÍ A NOVĚ VZNIKAJÍCÍ PROBLÉMY

2.1. Udržitelný rozvoj na mezinárodní úrovni

Minulá desetiletí probíhala ve znamení celé řady pozitivních globálních trendů. Pozitivní vývoj je nejpatrnější v růstu příjmů, kdy v období 2000 až 2005 příjmy více než 120 milionů

¹ www.uncsd2012.org.

² http://ec.europa.eu/environment/consultations/un_2012.htm.

lidí překročily hranici „1 americký dolar na den“. Ke zlepšení rovněž došlo v přístupu ke vzdělání, zdravotní péči a vodě.

Rámcová úmluva Organizace spojených národů o změně klimatu (United Nations Framework on Climate Change – UNFCCC) a Úmluva o biologické rozmanitosti (Convention on Biological Diversity – CBD), přijaté v Rio de Janeiru v roce 1992, prokázaly potenciál globálních opatření. Jednání o klimatu, která se konala v roce 2010 v Cancúnu, se stala výchozím bodem na cestě k nové správě v oblasti globální změny klimatu a k dosažení cíle, jímž je omezení globálního oteplení na méně než 2 °C. Podobně bylo dosaženo významného pokroku na jednání CBD v Nagoji v roce 2010. Výrazně se zvýšilo množství vědeckých informací i povědomí veřejnosti o problematice životního prostředí, zejména s ohledem na změnu klimatu, a zapojení občanské společnosti do globální tvorby politiky, v neposlední řadě díky dokonalejší internetové komunikaci.

Za posledních dvacet let se řada rozvojových zemí stala hlavními ekonomickými a politickými hráči. Následkem toho dochází k novému rozložení sil a vlivu, které s sebou přináší nové úlohy, jež budou také vyžadovat přijetí nových odpovědností.

I přes pozitivní vývoj přetrvávají značné nedostatky v provádění a problémy, které bude nutné řešit v rámci agendy konference Rio+20. Přibližně 1,4 miliardy lidí stále žije v extrémní chudobě (velká část v subsaharské Africe a jižní Asii) a šestina světové populace trpí podvýživou. Ke splnění několika rozvojových cílů tisíciletí zbývá ještě dlouhá cesta. To se týká například rozvojových cílů tisíciletí stanovených pro hygienická zařízení. Pouze polovina populace rozvojového světa používá lepší hygienická zařízení. Pokrok v dosahování rozvojových cílů tisíciletí je geograficky velice nerovnoměrný; některé oblasti zaostávají za ostatními a v žádném z nestabilních států nebylo dosaženo ani jednoho rozvojového cíle tisíciletí. Úsilí vynakládané na řešení těchto problémů bylo zbrzděno nedávnou ekonomickou krizí a růstem cen potravin, jež přispěly ke zvýšení počtu obyvatel žijících v chudobě.

Mnohé problémy spojené s ochranou životního prostředí nebyly dosud vyřešeny a staly se ještě palčivějšími. Rostoucí poptávka po zdrojích (jako je půda, voda, lesy, ekosystémy) vede k jejich stále většímu vyčerpání a znehodnocení a ubývání biologické rozmanitosti a odlesňování i nadále postupují znepokojivou rychlostí. Problémem globálního významu se také stávají nedostatek zdrojů surovin a přístup k nim. Globální emise skleníkových plynů dále vzrůstají, což je způsobeno změnami ve využívání půdy a rostoucí poptávkou po fosilních palivech. Řadu stávajících potíží v oblasti životního prostředí mohou navíc rozšířit dopady změny klimatu (jako jsou např. měnící se srážky a zvýšení hladiny moře). Stále vážnějšími problémy se stávají vyčerpání a znečištění vodních zdrojů a mořského prostředí, takže nedostatkem vody by do roku 2025 mohla trpět jedna třetina světové populace. Desertifikace a znehodnocení půdy mají dopad na řadu rozvojových zemí, jejichž ekonomiky ve velké míře závisejí na zemědělství a samozásobitelském hospodářství. Rozvojové země a rozvíjející se ekonomiky jsou i nadále vystaveny působení nebezpečných látek (jako je např. nebezpečný pesticidní odpad), a to i přes pokrok v realizaci mezinárodních úmluv. Mnohé z těchto environmentálních problémů nejsou izolovanými jevy, ale navzájem spolu souvisejí a vzájemně se podmiňují.

Budoucí ekonomický růst bude pravděpodobně nejrychlejší v rozvíjejících se ekonomikách, a pokud bude dobře řízen, může pomoci vyvést lidi z chudoby. Avšak pokračující uplatňování současných spotřebitelských návyků a výrobních postupů v mnoha zemích na celém světě povede k intenzivnějšímu využívání přírodních zdrojů, rychlejšímu znehodnocování životního prostředí a zhoršování klimatické změny. Tlaky a dopady na životní prostředí budou dále sílit

v důsledku rostoucího počtu obyvatel (očekává se, že v roce 2050 počet obyvatel stoupne minimálně na 9 miliard), urbanizačních a společenských změn (kdy se např. v rozvíjejících se ekonomikách začlení do „střední třídy“ další 1,2 miliardy lidí).

2.2. Udržitelný rozvoj v Evropské unii

V průběhu posledních desetiletí byl udržitelný rozvoj podporován celou řadou politik EU. Evropská unie například přijala závazné cíle pro oblast klimatu, zavedla systém EU pro obchodování s emisemi a přijala řadu právních předpisů pro oblast biologické rozmanitosti, nakládání s odpady, zajištění kvality vody a ovzduší. Tato skutečnost podnítila růst ekologických průmyslových odvětví EU, která v současné době představují více než 2,5 % HDP Evropské unie a vytvářejí přes 3,4 milionu pracovních míst. V roce 2001 Evropská unie přijala strategii EU pro udržitelný rozvoj (EU SDS), již obnovila v roce 2006.

Od poslední zprávy o pokroku věnované strategii EU pro udržitelný rozvoj, kterou Evropská komise předložila v roce 2009, byl pokrok na cestě k dosažení udržitelnosti v Evropské unii hodnocen různými způsoby, včetně zveřejňování ukazatelů udržitelnosti a zprávy o stavu životního prostředí vypracované Evropskou agenturou pro životní prostředí. Z těchto dokumentů je patrné, že i přes značný pokrok stále zůstává mnoho problémů, zejména pak s ohledem na zajištění udržitelnějšího růstu.

Ke klíčovému politickému pokroku došlo v roce 2010, kdy byla přijata strategie Evropa 2020. Cílem této strategie je přeměnit Evropskou unii v ekonomiku založenou na znalostech, účinném využívání zdrojů a nízké produkci uhlíku a poskytovat udržitelná řešení pro problémy, kterým bude Evropská unie čelit do roku 2050. Strategie usiluje o posílení významu a role udržitelnosti v tvorbě politik, a to stanovením vzájemně se posilujících priorit *inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění*, jež se řídí pěti hlavními cíli a sedmi stěžejními iniciativami (viz Příloha).

Mnohé z těchto stěžejních iniciativ s tímto sdělením přímo souvisejí. Například stěžejní iniciativa zaměřená na účinné využívání zdrojů usiluje o oddělení využívání přírodních zdrojů od hospodářského růstu a navrhuje širokou řadu nových politických opatření, včetně opatření pro oblast surovin, energetické účinnosti, biologické rozmanitosti a plánů na snižování emisí uhlíku v ekonomice, energetice a dopravě. Prosazuje rovněž zesílené používání tržních nástrojů, odstraňování dotací škodlivých životnímu prostředí a zavádění systémů ekologického zdanění.

Pokrok, jehož bude dosaženo v oblasti účinnějšího využívání zdrojů a při plnění dalších cílů a stěžejních iniciativ, bude monitorován prostřednictvím rámce řízení strategie Evropa 2020 a evropského semestru. Budou tak shromážděny výsledky Rady v příslušných odvětvových složeních, národních programů reforem členských států, stanoviska Komise a závěry Evropské rady. Tím bude dosaženo posíleného mechanismu, který nabídne větší integraci a soudržnost politik v zájmu životního prostředí a udržitelného rozvoje.

V rámci posuzování pokroku dosaženého při uplatňování strategie EU pro udržitelný rozvoj (EU SDS) bude Evropská komise prostřednictvím svého statistického úřadu Eurostat, Evropské agentury pro životní prostředí a jiných institucí nadále poskytovat statistické informace a ukazatele, jež umožňují měření a podávání zpráv o udržitelnosti, a to i v kontextu strategie Evropa 2020.

Konference Rio+20 bude určujícím momentem pro další pokrok v oblasti udržitelného rozvoje jak v Evropské unii, tak na celosvětové úrovni. Její výsledek bude inspirací pro strategii a opatření EU v oblasti udržitelného rozvoje, a zejména pomůže dále utvářet strategii EU Evropa 2020 jako účinný nástroj pro dosažení udržitelného rozvoje.

3. NA CESTĚ K ZELENE É EKONOMICE A LEPSÍ SPRÁVĚ

3.1. Umožnění přechodu

Dvacet let po summitu v Riu svět stále čelí dvěma hlavními vzájemně provázaným výzvám – splnění požadavků na lepší život světové populace, jejíž početnost má do roku 2050 stoupnout o jednu třetinu, a nutnosti vyřešit sílící tlaky na životní prostředí, neboť jejich neřešení oslabí schopnost světa dostát těmto nárokům.

Splnění těchto úkolů nebude spočívat ve zpomalení růstu, ale v podpoře *správného způsobu* růstu. Existují naléhavé důvody pro radikální přehodnocení konvenčního modelu hospodářského pokroku – pouhá práce na okrajích hospodářského systému, který podporuje neúčinné využívání přírodního kapitálu a zdrojů, nebude dostatečná pro dosažení změny. Je zapotřebí ekonomika, která dokáže zajistit růst a rozvoj a zároveň zlepšování životních podmínek lidí, práci za důstojných podmínek, omezení nerovností, řešení problematiky chudoby a ochranu přírodního kapitálu, na němž jsme všichni závislí. Taková ekonomika – zelená ekonomika – nabízí účinnou podporu pro udržitelný rozvoj, vymýcení chudoby a řešení nově vznikajících problémů a stávajících nedostatků v provádění.

Na cestě k zelené ekonomice je nutná ochrana bohatství klíčových přírodních zdrojů a investice do nich. To je zásadním úkolem pro všechny ekonomiky, ale platí zvláště pro rozvojové země, které mají příležitost rozvíjet své ekonomiky na základě udržitelného hospodaření se svým přírodním kapitálem. Zároveň to znamená využívat nízkouhlíková řešení a řešení účinněji využívajících zdroje a zesílit úsilí na podporu udržitelných spotřebních a výrobních vzorců. To vše vyžaduje zavedení náležitých předpisových rámců, vytvoření silných pobídek pro trhy a inovace, získávání finančních zdrojů a podporu podnikavosti a většího zapojení soukromého sektoru. Dále to vyžaduje správné ocenění přírodního kapitálu a obecněji přehodnocení způsobu, jakým růst a pokrok měříme.

V zelené ekonomice lze mnoho výzev přeměnit na ekonomické příležitosti, a to nejen zvrácením negativních tendencí v oblasti životního prostředí, ale také podněcováním budoucího růstu a vytvářením pracovních míst. Zkušenosti například ukazují, že tržní přístupy, jako je obchodování s emisemi, jsou nejen nákladově efektivními nástroji pro řešení otázek životního prostředí, ale také zdrojem pro investice.

Zelená ekonomika nabízí příležitosti *všem* zemím, bez ohledu na stupeň jejich rozvoje a strukturu jejich hospodářství. Zatímco v mnoha případech mohou investice do pokroku směrem k zelené ekonomice přinést všeobecně prospěšná řešení v krátkém časovém horizontu, v jiných případech budou vyžadovat pohled ze střednědobého horizontu a bude rovněž nutné vynakládat prostředky na přeměnu prostřednictvím politik, které přispívají ke snížení chudoby. Přestože neexistuje žádný model, který by vyhovoval všem, existují společné úkoly a řešení a jednotlivé země budou těžit z výhod výměny zkušeností a lepší mezinárodní spolupráce.

Na cestě k zelené ekonomice zároveň nestojíme na úplném začátku. Je již k dispozici řada strategií, z nichž mohou země vycházet, např. strategie pro oblasti, jako je změna klimatu, biologická rozmanitost, udržitelná spotřeba a produkce, výzkum a inovace, a ty všechny mohou přispět k vybudování zelené ekonomiky. Budoucí národní a mezinárodní strategie zelené ekonomiky by měly z těchto strategií vycházet a posilovat je, jak je tomu v případě strategie Evropa 2020 a nejnověji v plánu na přechod ke konkurenceschopnému nízkouhlíkovému hospodářství do roku 2050.

Mezinárodní organizace, včetně Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), vyvíjejí strategie pro zelenou ekonomiku a zelený růst. Mezinárodní organizace práce nabízí programy pro zelená pracovní místa za důstojných podmínek. Také skupiny G8 a G20 se stále více angažují v agendě zelené ekonomiky. V Cancúnu se smluvní strany Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) zavázaly k tomu, že by všechny země měly vypracovat strategie rozvoje nízkouhlíkového hospodářství v souladu s udržitelným rozvojem.

Na základě výše zmíněných iniciativ je třeba se v zájmu přechodu na zelenou ekonomiku zabývat třemi vzájemně provázanými dimenzemi politiky, jimiž jsou:

- 1) investice do udržitelného hospodaření s klíčovými zdroji a přírodním kapitálem („co“)
- 2) zavedení správných tržních a regulačních podmínek („jak“)
- 3) zlepšení správy a zapojení soukromého sektoru („kdo“)

V dalších částech je uvedena detailnější analýza těchto tří dimenzí jako obecný rámec pro cílená opatření a investice.

3.2. Investice do udržitelného hospodaření s klíčovými zdroji a přírodním kapitálem

Zdroje, jako voda, energie, půda, lesy a suroviny, tvoří základ každé ekonomiky – a zejména pak zelené ekonomiky. Závisí na nich živobytí mnoha lidí na celém světě, zvláště v rozvojových zemích, kde nedostatečný přístup ke kvalitním zdrojům a nedostatečné znalosti o způsobech jejich udržitelného využívání jsou základními příčinami chudoby. Existuje mnoho názorných příkladů, jak přístup k udržitelně využívaným zdrojům může lidi vyvést z chudoby. Níže uvedené oblasti zdrojů by se tak mohly stát klíčovými trhy růstu zelené ekonomiky, jež by podporovaly budoucí hospodářský rozvoj a vytváření pracovních míst a přispívaly by k vymýcení chudoby, zejména v rozvojových zemích.

Voda je jedním z nejcennějších zdrojů, je nepostradatelná pro život a zdraví, ale také pro růst mnoha hospodářských odvětví, jako je zemědělství, průmyslová výroba a výroba energie. Udržitelné hospodaření s vodou má klíčový význam pro úsilí o odstranění chudoby, protože život chudých lidí úzce souvisí s přístupem k vodě a s četnými způsoby jejího využití a funkcemi. Voda má také velký význam pro vztahy v regionech, mír a bezpečnost. Je jasné, že musí dojít k posílení politik v zájmu zlepšení přístupu k vodě, zvýšení její kvality a účinnosti jejího využití.

Přístup k **energetickým** službám je základním předpokladem pro sociální a hospodářský rozvoj. Přístup k energii je rovněž klíčovou součástí napomáhající odstranění chudoby. V rozvojových zemích více než 1,4 miliardy lidí nemají v současné době přístup k elektřině a 2,7 miliardy lidí jsou při vaření odkázány na tradiční využití biomasy. Mnoho oblastí rozvojového světa disponuje obrovským potenciálem **obnovitelných zdrojů energie**, zvláště

tam, kde rozšíření elektrické rozvodné sítě není ekonomické. Rozvoj odvětví obnovitelné energie by měl jít ruku v ruce s opatřeními na zvyšování **energetické účinnosti** a snižování závislosti na fosilních palivech.

Mořské zdroje jsou zdrojem potravy a hospodářské prosperity. Odvětví rybolovu má zásadní význam pro rozvoj hospodářství a živobytí milionů lidí na celém světě, zejména v rozvojových zemích. **Oceány a moře** jsou základním prvkem zemského ekosystému a hrají klíčovou roli ve zmírňování změny klimatu. Korálové útesy a mangrovové porosty nejsou jen úložištěm uhlíku a zdrojem biologické rozmanitosti; ale chrání také pobřežní oblasti před záplavami, a snižují tak riziko katastrof. Mořské prostředí však čelí několika hrozbám, jako jsou vyčerpané rybí populace, úbytek biologické rozmanitosti, odpadky v moři, odpad a znečištění včetně acidifikace. Mnohé problémy se šíří bez ohledu na hranice států a musí se řešit na mezinárodní úrovni.

Klíčovým úkolem pro **zemědělství** je schopnost uživit světovou populaci, jež se do roku 2050 rozroste na 9 miliard lidí, aniž by docházelo k dalšímu znehodnocování a znečišťování půdy. Udržitelné využívání půdy a zemědělství se stanou úhelným kamenem zelené ekonomiky. Současné zemědělské postupy spotřebovávají přes 70 % světových zdrojů sladké vody a produkují více než 13 % emisí skleníkových plynů. Udržitelné zemědělství může podstatně zvýšit výnosy, zejména na malých farmách. Přestože je k dispozici mnoho technik udržitelného hospodaření s půdou, investice do nich jsou nedostatečné. Znehodnocování půdy má přímou souvislost se zemědělstvím a má přímý dopad na 1,5 miliardy lidí, včetně 42 % světové chudiny. Znehodnocování půdy je celosvětovým problémem, netýká se jen suchých a polosuchých oblastí, a proto vyžaduje globální reakci. Zásadní význam pro řešení těchto problémů má dobrá správa založená na respektu společenství a původních obyvatel k pozemkovým právům a vlastnictví. Všechny tyto aspekty je nutno řešit, mají-li být zajištěny udržitelné zásoby potravin.

Lesy jsou základem živobytí milionů lidí, z nichž mnozí žijí v tropech a patří k chudším složkám společnosti. Lesy jsou také klíčovou součástí zemského ekosystému, protože plní různé funkce, jako je ochrana půdy, vody a biologické rozmanitosti. Globální míra odlesňování je však stále znepokojivě vysoká a má významné dopady na celosvětovou změnu klimatu a biologickou rozmanitost. Emise vznikající v důsledku odlesňování tropických lesů, znehodnocování lesů a rašelinových půd podle současných odhadů tvoří 15 % globálních emisí CO₂. Lesy budou patrně hrát stále důležitější roli v zelené ekonomice a strategiích pro obnovitelnou energii jako zdroje nových surovin, např. bioplastů. V tomto kontextu má ochrana a udržitelné hospodaření v lesích zcela zásadní význam.

Udržitelné využívání půdy, zemědělství, lesy, voda a oceány jsou podporovány **ekosystémy a biologickou rozmanitostí**, které přispívají k dlouhodobější odolnosti a zdravému stavu životního prostředí. Roste informovanost o přínosech ekosystémových služeb pro podniky a společnost jako celek³ a o možnostech investic do přírodního kapitálu v zájmu zelené ekonomiky.

Odpad může být cenným bohatstvím, a pokud se s ním řádně nenakládá, může být příčinou ohrožení životního prostředí a zdraví. Správné **nakládání s odpady** minimalizuje dopady na životní prostředí, například emise skleníkových plynů, podporuje hospodárné využití zdrojů a stává se novým zdrojem recyklovaných materiálů. V mnoha oblastech světa roste hospodářský potenciál odvětví nakládání s odpady a nabízí významné podnikatelské a

³ The Economics of Ecosystems and Biodiversity for Business – „TEEB for Business“.

pracovní příležitosti. Je nezbytné zajistit, aby tato práce byla důstojná, zejména s ohledem na pracovní podmínky. S postupným hospodářským růstem rozvojových zemí se zvyšuje nutnost lepšího nakládání s odpady a počet ekonomických příležitostí. Nebezpečný odpad a chemické látky i nadále zůstávají zvláště znepokojivou oblastí jak v jednotlivých státech, tak na celosvětové úrovni.

Přechod ke světové zelené ekonomice bude vyžadovat posílení globálních politik pro tyto oblasti a konference Rio+20 by měla nabídnout platformu pro dosažení těchto cílů.

3.3. Zavedení správných tržních a regulačních podmínek

Pro dosažení růstu ve výše uvedených oblastech je třeba zavést celou řadu tržních a regulačních podmínek. Jejich smyslem je nejen podpora cílů v oblasti životního prostředí, ale také zajištění předvídatelnosti a rovných podmínek v podnikatelském prostoru. Poskytují pevný základ pro investice, podporu pro ekologické inovace na základě nových technologií a nové způsoby práce.

Významnou roli při posilování ekologických aspektů ekonomiky v národním i mezinárodním měřítku budou hrát **regulační instrumenty**. Ty je třeba kombinovat s **tržními instrumenty** (daněmi, obchodovatelnými povolenkami a ekologickými dotacemi), jež jsou flexibilními a nákladově efektivními nástroji umožňujícími lépe dosahovat ekonomických, sociálních a environmentálních cílů. Rozpočtové reformy přenášející daňovou zátěž z práce na ekologický dopad i energie mohou přinést oboustranně prospěšné výsledky pro zaměstnanost a životní prostředí. Jako účinné tržní nástroje se osvědčily obchodní systémy stanovující stropy emisí, jako např. systém EU pro obchodování s emisemi (EU Emissions Trading Scheme – EU ETS). Mezi ostatní účinné režimy patří daňové pobídky pro malé a střední podniky, poplatky za vodu, ekologické daně a výkupní ceny elektřiny (feed-in tariffs). V některých zemích jsou již uplatňovány poplatky za služby ekosystému, jež se staly předmětem probíhajících jednání o snižování emisí z odlesňování a znehodnocování lesů (Reducing Emissions from Deforestation and forest Degradation – REDD)

Hlavní překážkou zelené ekonomiky jsou **dotace škodlivé pro životní prostředí**. Jejich důsledkem je zachovávání postupů neodpovídajících udržitelnému rozvoji a odčerpávání finančních prostředků z potřebných ekologičtějších investic. Těmto nežádoucím dotacím bude věnována zvýšená pozornost. V roce 2009 se skupina G20 rozhodla racionalizovat a postupně odstranit neefektivní dotace do fosilních paliv, které podporují nadměrnou spotřebu a plýtvání. Toto rozhodnutí bude znovu posouzeno v roce 2011. V roce 2010 se strany Úmluvy o biologické rozmanitosti (Convention on Biological Diversity) zavázaly k postupnému zrušení dotací škodících biologické rozmanitosti do roku 2020.

Pro přechod na globální zelenou ekonomiku budou vyčleněny **značné finanční prostředky**. To si vyžádá účast *všech* zemí, mezinárodních organizací a bank. UNEP odhaduje, že objem potřebných globálních investic bude v období do roku 2050 činit zhruba 2 % globálního HDP za rok. To bude vyžadovat změnu v systému financování, aby jednotlivé země mohly využívat veřejných i soukromých řešení. Spoléhání na veřejné fondy nebude dostačující – místo toho bude třeba, aby veřejné financování podněcovalo a mobilizovalo v mnohem větší míře soukromé investice. Bude třeba zavést pobídky podporující soukromé zelené investice a v mnohem větším měřítku využívat způsoby přesměrování prostředků z kapitálových, pojišťovacích a penzijních fondů do udržitelného rozvoje. Současně je třeba, aby se veřejný státní sektor i mezinárodní veřejné financování významnou měrou podílely na vytváření podmínek pro snižování rizik v soukromém investování a zajištění spravedlivých a rovných

postupů pro investování. Kromě toho je pro *stimulaci ekologických inovací a technologií i ekologických malých a středních podniků* třeba zajistit přístup k financování a rizikovému a rozvojovému kapitálu společně s příznivým regulačním prostředím.

Přechod na zelenou ekonomiku není možný bez nezbytných *dovedností a know-how*. Současně musí být zajištěno, aby *nové pracovní příležitosti* byly „důstojným zaměstnáním“ zaručujícím právo na práci, sociální zabezpečení a sociální dialog. Ekonomické strategie je třeba doplnit pracovními strategiemi, které vybaví zaměstnance novými dovednostmi a umožní tvorbu nových pracovních míst. Z odhadovaného počtu 211 milionů nezaměstnaných v roce 2009 je téměř 40 % ve věku od 15 do 24 let. Je tedy třeba zavést opatření pro vytváření příležitostí pro mladé. Kromě toho lze mnoho překážek přechodu na zelenou ekonomiku a udržitelnější budoucnost odstranit pouze prostřednictvím větší *spolupráce vědy a výzkumu*.

Udržitelné vzorce nabídky a poptávky na mezinárodní úrovni lze podporovat posílením *vzájemné podpory mezi obchodem a udržitelným rozvojem*. To zahrnuje udržování otevřeného a nediskriminačního vícestranného obchodního systému a zajištění takových podmínek, aby žádná země nemohla bránit přijetí opatření na podporu udržitelného rozvoje za předpokladu, že tato opatření nepředstavují svévolnou či neoprávněnou diskriminaci či skrytou překážku mezinárodnímu obchodování. Vzájemnou podporu lze upevnit také omezením či odstraněním tarifních i netarifních bariér pro ekologické zboží, technologie a služby i produkty šetrné k životnímu prostředí a produkty pocházející ze spravedlivého obchodování (fair trade). Kromě toho, v závislosti na rozšiřování koncepcí záruk udržitelnosti a sociální zodpovědnosti podniků, může vývoj mezinárodních směrnic a standardů, certifikačních systémů a označování poskytnout ekonomické, ekologické a sociální výhody. Je nezbytné posílit mezinárodní opatření k potlačení nelegálního obchodu se zbožím, jež může mít vliv na životní prostředí (např. volně žijícími zvířaty, nebezpečnými látkami a přírodními zdroji) – dobrým příkladem jsou dobrovolné dohody o partnerství (Voluntary Partnership Agreements), které EU sjednává v rámci své iniciativy pro prosazování práva, správu a obchod v oblasti lesnictví (Forest Law Enforcement, Governance and Trade – FLEGT). Rovněž je třeba propagovat zahrnutí ustanovení o udržitelnosti do vícestranných i dvoustranných obchodních dohod.

Zajištění a měření pokroku vyžaduje srovnatelná měřítka a ukazatele. Celá řada organizací, jako např. OECD, již nějakou dobu pracuje na vytvoření různých forem ukazatelů, jimiž bude možno vyjádřit stav životního prostředí, přírodního bohatství, životní úroveň a kvality života. Tyto ukazatele je třeba používat společně s hrubým domácím produktem (HDP). Avšak pouze některé z těchto ukazatelů jsou zatím v širším měřítku používány v komunikaci o potřebách strategií, jako např. obsah CO₂ a index lidského rozvoje (Human development index, HDI). Agenda 21 již vyžaduje od vlád vývoj ukazatelů udržitelného rozvoje a environmentálního vykazování. Postup v této oblasti je však stále pomalý a nerovnoměrný. Summit Rio+20 by měl podpořit transparentnost podávání zpráv jednotlivými státy a dohodnout se na používání environmentálního vykazování a silných ukazatelů na vnitrostátní i globální úrovni, aby bylo možné měřit pokrok v tomto širším smyslu jako doplnění HDP.

3.4. Zlepšení správy a soukromého sektoru

Správní struktury mají rozhodující úlohu pro zajištění udržitelného rozvoje, dosažení zelené ekonomiky a odstranění chudoby. Všeobecně se však má za to, že stávající správní struktury potřebují zásadní reformu. Je třeba zaměřit se na čtyři směry reformy.

Je třeba posílit a prosadit *správu udržitelného rozvoje* v rámci systému OSN, mimo jiné rozšířením souladu a politické integrace mezi aktivitami ekonomických, sociálních a environmentálních pilířů. V rámci OSN probíhá řada iniciativ, včetně zdokonalených meziagenturních mechanismů i v rámci iniciativy jednotného postupu „Delivering as One“, která usiluje o zlepšení soudržnosti v oblasti rozvoje, humanitární pomoci a životního prostředí v rámci OSN. Větší pozornosti by se mělo rovněž dostat problémům, s nimiž se potýkají všechny oblasti, jako je změna klimatu. Tyto procesy je třeba podpořit. Zatímco posílení mezinárodní správy udržitelného rozvoje je rozhodujícím faktorem, pozornost rovněž vyžadují odpovídající *regionální, státní a lokální struktury*.

V porovnání s globálními hospodářskými strukturami je *mezinárodní správa záležitostí týkajících se životního prostředí* slabá. To je způsobeno institucionální roztržičností, nedostatečnou odpovědností za zavádění dohodnutých zásad, absencí dostatečně silné autority v rámci globálního systému správy a konečně i nedostatkem lidských i finančních zdrojů. Kromě toho nejsou dostatečně definovány nové role a odpovědnost rychle se rozvíjejících ekonomik. V posledním desetiletí se objevily pokusy o zlepšení mezinárodní správy v oblasti životního prostředí – naposledy v rámci poradní skupiny na vysoké úrovni pod záštitou UNEP (proces Nairobi-Helsinky) – zajištění hmatatelného pokroku v této oblasti se však ukázalo jako obtížné.

Mezinárodní správou hospodářských a sociálních záležitostí se zabývá mnoho institucí. Centrální úlohu v oblasti světových hospodářských politik a opatření hrají mezinárodní finanční instituce (jako je skupina Světové banky či Mezinárodní měnový fond) a regionální rozvojové banky, např. Asijská rozvojová banka (Asian Development Bank), Meziamerická rozvojová banka (Inter-American Development Bank), Africká rozvojová banka (African Development bank), Evropská banka pro obnovu a rozvoj a Evropská investiční banka. Velký význam pro regulaci světového obchodu má Světová obchodní organizace. Instituce jako Mezinárodní organizace práce či orgány OSN se podílejí na řešení problémů v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí. Každá z těchto institucí by měla mít v úsilí o vybudování zelené globální ekonomiky svou úlohu.

Agenda 21 a Johannesburgský plán provádění zdůrazňují významnou roli *nestátních subjektů* („hlavních skupin“), k nimž náleží původní obyvatelstvo, ženy, mládež, dělníci, zemědělci, místní správa, vědecká obec, obchod a průmysl a nevládní organizace. Jejich role a vliv jsou však zatím omezeny a je třeba je posílit. Především je nutno podstatně zvýšit *zapojení podnikového sektoru*. V mnoha případech se již podniky snaží zlepšit dopad své činnosti na životní prostředí, a to především v potravinářském a chemickém průmyslu. V tomto směru je třeba dosáhnout dalšího pokroku vytvářením dynamičtějších partnerství mezi organizacemi veřejného a soukromého sektoru, nových podnikatelských sítí a sdružení i finančních institucí k urychlení procesu rozvoje zeleného podnikání a inovací.

4. NAVRŽENÉ OBLASTI ČINNOSTI PRO SUMMIT RIO+20

4.1. Rámec zajištění výsledků

Má-li summit Rio+20 dát udržitelnému rozvoji nový impuls, je třeba, aby vytvořil společnou vizi změn podporovanou rozhodovacím rámcem pro specifické akce. Základní složky celkového výsledku lze nastínit takto:

1. Všeobecná politická „mobilizace“ se společnou ambiciózní vizí a cíli.

2. Soustava specifických akcí na mezinárodní, regionální a vnitrostátní úrovni – vytyčená jako plán zelené ekonomiky (Green Economy Roadmap).
3. „Sada nástrojů“ politických přístupů a příkladů osvědčených postupů pro dosažení dohodnutých cílů.
4. Mechanismu na podporu a monitorování celkového postupu.

Plán zelené ekonomiky může zaručit pokračování úsilí nad rámec Rio+20, protože zajistí, že dohodnuté vize a cíle budou plněny systematickým způsobem. Může vytyčit řadu mezinárodních, regionálních a vnitrostátních opatření včetně mezníků, ukazatelů a cílů i mechanismů k monitorování celkového postupu.

Plán zelené ekonomiky může pomoci všem zemím urychlit proces zavedení zelené ekonomiky na základě stávajících iniciativ a při respektování místních odlišností. Bude nezbytné stanovit strategie pro vybudování zelené ekonomiky jako součásti celkových hospodářských a rozvojových politik a plánů zemí. Tyto strategie – které je třeba navrhovat systémem „zdola nahoru“ – by měly obsahovat cíle a časové horizonty pro opatření na vnitrostátní a případně i regionální úrovni. Opatření je třeba stavět na stávajících aktivitách a lze je zahrnout do národních hospodářských a rozvojových strategií, ale lze také sloučit strategie na snížení uhlíkových emisí a zajištění udržitelné spotřeby i výrobní plány. V případě potřeby mohou v souladu s národními strategiemi rozvoje poskytnout pomoc i dárcovské země a mezinárodní organizace. Při navrhování konkrétních opatření budou státy moci využívat „sadu nástrojů“ v podobě strategických přístupů založených na osvědčených postupech.

Úsilí jednotlivých zemí však nebude dostačovat na zavedení globální zelené ekonomiky. Protože celá řada problémů vyžaduje globální i regionální řešení, musí plán zelené ekonomiky zahrnovat také opatření na globální a regionální úrovni.

Za účelem monitorování postupu na cestě k zelené ekonomice je nezbytné stanovení a vývoj klíčových ukazatelů a globálně dohodnutého systému pro environmentální a sociální vykazování jako doplněk stávajícího ekonomického účetnictví. To bude založeno na stávajících iniciativách, jako je mezinárodní systém pro integrované environmentální a ekonomické účetnictví (SEEA), UNDP (Index lidského rozvoje) a OECD (Měření pokroku společností). Jako příklad pro environmentální účty by mohl posloužit i plánovaný regulační rámec EU.

Na základě dimenzí politik definovaných v kapitole 3 („co“, „jak“ a „kdo“) přinášejí následující kapitoly návrh výchozího souboru specifických akcí, které budou tvořit součást plánu zelené ekonomiky.

4.2. Opatření v oblasti zdrojů, materiálů a přírodního kapitálu

Je třeba zvýšit úsilí Rio+20 za účelem zajištění udržitelných vodních zdrojů. Toho lze dosáhnout vytvářením *mezinárodních partnerství v oblasti vodního hospodářství*. Lze při tom vycházet z evropské iniciativy pro oblast vodního hospodářství (EU Water Initiative), jež přispěla k lepšímu hospodaření s vodou, a dále ji rozvíjet s větším důrazem na hospodářské aspekty a větší zapojení podniků. Zvýšenou pozornost rovněž vyžaduje mezinárodní správa povodí, a to především v rámci přeshraničních říčních komisí.

Partnerství mohou také vznikat za účelem **zvýšení přístupu k energiím, zajištění energetické bezpečnosti, podpory energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti**. Ta mohou stavět na dosažených úspěších, jako jsou např. partnerství mezi EU a Afrikou v oblasti energetiky (EU-Africa Energy Partnership – AEEP), regionální investiční instituce EU, světenecký fond EU a Afriky pro infrastrukturu (EU Africa Infrastructure Trust Fund), energetický institut AKT (ACP Energy Facility) a Globální fond pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii (Global Energy Efficiency and Renewable Energy Fund – GEEREF), které mohou být zdrojem zkušeností při získávání soukromých investic pro tato partnerství.

K posílení ochrany **mořského prostředí a oceánů** je třeba přesvědčit ty státy, které tak ještě neučinily, aby ratifikovaly Úmluvu Organizace spojených národů o mořském právu (UNCLOS). Je zapotřebí nových iniciativ na ochranu oblastí nad rámec národních jurisdikcí („širé moře a dno ve velkých hloubkách“) například zavedením dohody v rámci UNCLOS. V zájmu ochrany biologické rozmanitosti v těchto oblastech je třeba dosáhnout dohody vymezující víceúčelové chráněné mořské oblasti a zajišťující přístup k spravedlivému a rovnoprávnému sdílení výhod, jež přináší využívání genetických a jiných zdrojů. Tato dohoda by měla zřídit mechanismy dozoru a vymahatelnosti. Zvláštní pozornost je třeba rovněž věnovat vývoji globálního akčního programu pro boj proti znečišťování moří.

Je třeba zahájit činnosti na podporu **udržitelného zemědělství, využívání půdy a zabezpečení potravin**. Ty by měly zahrnovat posílení stávajících iniciativ udržitelného zemědělství na základě vícestranných akcí (např. FAO), regionálních aktivit (jako je např. organické zemědělství) i podnikatelských iniciativ. Dále by bylo možné v zájmu udržitelnější spotřeby a produkce potravin vytvářet **mezinárodní partnerství v oblasti potravinových komodit**. Vzhledem k tomu, že zemědělství závisí na kvalitě půdy, je třeba posílit snahy o zlepšení kvality půdy a boj proti odlesňování. To by mělo zahrnovat zavedení globálního ekonomického hodnocení nákladů a přínosů zvyšování kvality půdy. Mezi další iniciativy by mělo patřit oživení celosvětového partnerství v oblasti půdního hospodářství „Global Soil Partnership“, a také poskytování služeb pro globální monitorování využívání půdy v rámci Globální soustavy systémů pozorování Země (Global Earth Observation System of Systems – GEOSS).

Partnerství s vládami, občanskými společnostmi a soukromým sektorem mohou také pomoci v prosazování **udržitelného lesního hospodářství** a v boji proti odlesňování. Taková partnerství mohou být založena na úspěšném přístupu FLEGT (Forest Law Enforcement Governance and Trade) a počátečních zkušenostech REDD+.

Nastal čas pro zavedení robustnějšího a ucelenějšího **mezinárodního režimu pro chemické a nebezpečné látky** a Rio+20 může zahájit cestu k jeho dosažení. Ta bude založena na předchozích iniciativách, jako je např. strategický přístup k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami (Strategic Approach to International Chemicals Management – SAICM), i zkušenostech z přístupu EU ke kontrole chemických látek. Režim – možná ve formě rámcové úmluvy – by měl vycházet z cíle stanoveného v Johannesburgu, podle něhož by chemické látky měly být do roku 2020 používány a vyráběny způsoby, které nemají významné škodlivé účinky na lidské zdraví a životní prostředí. Měl by zohledňovat celosvětový plán pro nakládání s chemickými látkami (Global Chemicals Outlook), který v současné době připravuje UNEP, a probíhající práce na finančních možnostech pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů globalizace chemických látek a odpadního průmyslu. Režim by měl zahrnovat kritéria pro vyhledávání chemických látek globálního zájmu i systém posuzování těchto látek.

Všechny tyto problémy budou vyžadovat mimořádnou úroveň **vědecké a technologické spolupráce** na celosvětové úrovni. Je třeba uvést do chodu mechanismus pro globální spolupráci v oblasti vědy a výzkumu na řešení společenských problémů světového významu (např. nedostatku přírodních zdrojů, změny klimatu, oceánů).

4.3. Poskytování hospodářských nástrojů a financování a investice do lidského kapitálu

Summit Rio+20 by měl podněcovat státy, a to především průmyslově vyspělé a rychle se rozvíjející ekonomiky, aby vyvíjely domácí a regionální **systémy obchodování s emisí** uhlíku s cílem snížit emise při vynaložení co nejnižších nákladů a jako stavební kámen pro budování mezinárodního trhu s uhlíkem. Tyto nástroje mohou rovněž sehrát významnou úlohu při generování nových způsobů financování.

Kromě toho by summit Rio+20 měl spustit koordinovaný soubor opatření zemí k odhalování a postupnému vyloučení **dotací poškozujících životní prostředí**, a to včetně vytyčení cílů a stanovení termínů. Konkrétním příkladem může být závazek G20 týkající se dotací na fosilní paliva. Taková iniciativa může využívat směrnic a příkladů osvědčených postupů vyloučení škodlivých dotací v minulosti.

Za účelem nasměrování a získání finančních prostředků určených na zelenou ekonomiku by konference Rio+20 měla doporučit sjednocení a **posílení stávajících finančních strategií a institucí** nebo případně vytvoření **nových režimů financování z veřejných i soukromých zdrojů**. Rozvojové organizace (jako např. UNDP) a mezinárodní finanční instituce (Světová banka a další mezinárodní rozvojové banky, Evropská investiční banka a Světový fond životního prostředí) by měly sehrát významnou úlohu při zavádění strategií financování zelené ekonomiky vedoucích k průkazným výsledkům. Zapojit by se měly i soukromé banky, pojišťovací společnosti a penzijní fondy. Tyto finanční instituce a režimy by se také měly významně zaměřit na pomoc nejméně rozvinutým zemím a malým a středním podnikům.

V rozvojových zemích bude významný zdroj investic nadále představovat oficiální rozvojová pomoc (Official Development Aid – ODA). EU bude pokračovat v úsilí o splnění závazku zvýšit do roku 2015 rozsah pomoci na 0,7 % hrubého národního důchodu. V současnosti se EU podílí na globální pomoci 58 procenty. ODA bude dále sloužit svému účelu a bude pomáhat při zavádění vnitrostátních a regionálních strategií zelené ekonomiky v partnerských zemích, a to v souladu s národními plány rozvoje. V této souvislosti by bylo možné zřizovat jako součást celosvětových aktivit v oblasti udržitelné spotřeby a produkce programy jako EU SWITCH, jenž podporuje udržitelnou spotřebu a udržitelné výrobní postupy v Asii.

Summit Rio+20 by měl zavést **výukové programy zelených dovedností** pro prioritní oblasti, jako jsou energetika, zemědělství, stavebnictví, hospodaření s přírodním bohatstvím, odpad a recyklace. V závislosti na tom, jak bude přechod na zelenou ekonomiku vytvářet nové pracovní příležitosti a nahrazovat jiné, bude zapotřebí **rekvalifikace** stávajících pracovních sil. To může zahrnovat systémy na ochranu zájmů pracujících, poskytování sociálních jistot a formální uznání neformální práce, jako jsou například aktivity „spravedlivého přechodu“ („just transition“) Mezinárodní organizace práce. Rovněž budou zapotřebí programy pro vzdělávání mládeže. Ty by měly podporovat přechod ze škol do zaměstnání prostřednictvím specifických školení a podněcovat národní studijní programy vyššího vzdělávání obsahující ekologické dovednosti.

4.4. Lepší správa

V zájmu urychlení celosvětového úsilí o nastolení zelenějšího a udržitelnějšího hospodářství a odstranění chudoby je zapotřebí lepší a účinnější globální správy. To by mělo všem zúčastněným stranám přinést více příležitostí, jak se do procesu zapojit a přispívat.

Existuje několik možností **posílení správy udržitelného rozvoje** v rámci OSN. Jednou z nich je posílení role Hospodářské a sociální rady OSN (UN Economic and Social Council – ECOSOC) v oblasti udržitelného rozvoje s rovnoměrným rozdělením váhy na ekonomický, sociální a ekologický pilíř. Alternativním přístupem by mohlo být povýšení Komise OSN pro udržitelný rozvoj (UN Commission on Sustainable Development – CSD) na stálejší orgán s rozšířenými funkcemi. Tyto aktivity by měly směřovat ke splnění požadavku, aby všechny příslušné orgány OSN kladly mnohem větší důraz na udržitelný rozvoj. V mnoha případech lze dosáhnout zlepšení v rámci stávajících mandátů.

Na základě doporučení procesu UNEP Nairobi-Helsinky zaměřeného na **posílení mezinárodní správy v oblasti životního prostředí** je třeba UNEP posílit. Toho lze dosáhnout několika způsoby: i) posílením UNEP v rámci jeho stávajícího mandátu; ii) posílením UNEP novými úkoly a zodpovědnostmi; iii) vytvořením globální multilaterální environmentální organizace například přeměnou UNEP na specializovanou agenturu OSN (jako je např. ILO). Poslední možnost, která by zahrnovala přijetí právně závazné smlouvy, představuje nejslibnější způsob dalšího postupu vpřed ke zlepšení mezinárodní správy v oblasti životního prostředí a dosažení pokroku na cestě k celosvětovému udržitelnému rozvoji. Současně je zřejmé, že každá z možností má své výhody i nevýhody, takže je třeba o nich dále diskutovat.

V zájmu posílení mezinárodní správy v oblasti životního prostředí je třeba urychlit proces optimalizace a posílení systému hodnocení ekosystémů MEA. Je sice třeba respektovat autonomii jednotlivých MEA, ale jejich správu lze podstatně zjednodušit a omezit vzájemné překrývání – a vytvořit tak lepší platformu pro zajištění jednotného a soustředěného politického dohledu a vedení i další vytváření podmínek pro zelený růst.

Je třeba **vytvořit posílenou kapacitu pro životní prostředí** v rámci OSN. To by mělo zahrnovat posílení odborných znalostí v oblasti životního prostředí a zvýšení povědomí o zelené ekonomice mezi představiteli jednotlivých zemí při OSN za účelem podpory zahrnutí ekologických iniciativ do vnitrostátních programů, zvýšení rozsahu odborných znalostí v regionálních zastoupeních OSN/UNEP a vývoje celosystémového rámce pro vytvoření kapacity pro zavedení systému MEA. Rovněž je třeba posílit kapacitu ke sledování životního prostředí v celosvětovém měřítku.

A protože motorem ekonomiky jsou podniky, musí Rio+20 **posílit zapojení soukromého sektoru**. Podniky a občanská společnost musí hrát významnou úlohu v celé řadě **partnerství a režimů** navrhovaných v tomto sdělení, jako je např. vodní hospodářství, energetika, potravní komodity, lesy a financování.

5. CESTA VPŘED

Přestože v některých oblastech bylo od summitu v Riu de Janeiro v roce 1992 dosaženo pokroku směrem k udržitelnému rozvoji, stále se potýkáme se značnými globálními problémy v oblasti životního prostředí, hospodářství a v sociálních otázkách. Toto sdělení obsahuje výchozí stanovisko Komise jako součást přípravného procesu, jehož cílem je summit Rio+20.

Summit Rio+20 je významnou příležitostí k dalšímu pokroku v oblasti udržitelného rozvoje na celosvětové úrovni. Jeho výsledkem však nesmí být pouze prohlášení o dobrých záměrech – aby se Summit Rio+20 stal významným mezníkem přechodu na zelenou ekonomiku a lepší správu, bude zapotřebí přikročit ke konkrétním opatřením. EU je připravena jednat se všemi zeměmi a zúčastněnými stranami o tom, jak dále formovat tuto agendu v rámci přípravy na Rio+20. Všechny země a všechny zúčastněné subjekty musí spolupracovat, aby bylo možné zajistit, že výsledky summitu Rio+20 budou odpovídajícím způsobem reagovat na naše globální problémy. Je třeba, abychom společně zajistili konkrétní a účinný postup s reálným dopadem po celém světě.

Příloha

Strategie Evropa 2020 – cíle a stěžejní iniciativy

Hlavní cíle

- 1) 75 % obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let by mělo být zaměstnáno,
- 2) 3 % HDP Evropské unie by měla být investována do výzkumu a vývoje,
- 3) v oblasti klimatu a energie by mělo být dosaženo cílů „20-20-20“, tj. 20% snížení emisí skleníkových plynů, 20% podíl obnovitelné energie a 20% zvýšení energetické účinnosti (včetně zvýšení závazku na snížení emisí skleníkových plynů na 30 %, pokud budou podmínky příznivé),
- 4) podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, by měl být pod hranicí 10 % a nejméně 40 % mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání,
- 5) počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů.

Stěžejní iniciativy

- 1) **„Unie inovací“** – zlepšení rámcových podmínek a přístupu k financování výzkumu a inovací, čímž by se zajistilo, aby se z inovativních nápadů staly výrobky a služby vytvářející růst a pracovní místa;
- 2) **„Mládež v pohybu“** – posílení výkonu systémů vzdělávání a usnadnění vstupu mladých lidí na pracovní trh;
- 3) **„Digitální agenda pro Evropu“** – urychlení rozvoje vysokorychlostního internetu a využití jednotného digitálního trhu domácnostmi a podniky;
- 4) **„Evropa účinněji využívající zdroje“** – podpora oddělení hospodářského růstu od využívání zdrojů, podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku, větší využití obnovitelných zdrojů energie, modernizace odvětví dopravy a podpora energetické účinnosti;
- 5) **„Průmyslová politika pro éru globalizace“** – zlepšení podnikatelského prostředí, zejména pro malé a střední podniky, podpora rozvoje silné a udržitelné průmyslové základny, která by byla konkurenceschopná v celosvětovém měřítku;
- 6) **„Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa“** – modernizace pracovních trhů a posílení postavení občanů rozvojem jejich dovedností v průběhu celého života za účelem zvýšení účasti na trhu práce a lepšího vyrovnání nabídky a poptávky na trhu práce, mimo jiné prostřednictvím mobility pracovních sil;
- 7) **„Evropská platforma pro boj proti chudobě“** – zajištění sociální a územní soudržnosti tak, aby výhody vyplývající z růstu a zaměstnanosti byly ve velkém měřítku sdíleny a lidem postiženým chudobou a sociálním vyloučením bylo umožněno žít důstojně a aktivně se zapojovat do společnosti.